

Malikoslovje.

Spisal Fr. Metelko.

(Dalje.)

Naharvali, popačena slovenska beseda (mende namesti nekervavi). Tacit („Germ.“ 43., H. str. 354) piše: „Apud Naharvalos (Nekervavos?) antiquæ religionis lucus ostenditur. Præsides sacerdotes muliebri ornatu, sed deos interpretatione romana Castorem Pollucemque memorant, ea vis numini, nomen Alcis; nulla simulacra, nullum peregrinæ superstitionis vestigium, ut fratres tamen, ut juvenes venerantur“. Po Vollmer-u („Myth. aller Nationen“ Stuttg. 1836, p. 877) je Alcis, Alces, Altschis le popačena slovenska beseda „Holzy, Holschy, ki je slovensk malik v podobi dveh bratov izobražen. De je bil to slovensk malik, se tudi iz tega vidi, ker v nemškem malikoslovju („Grimm d. Myth“ p. 39, 204) tega imena ni, in ker Tacit sam pristavi: „interpretatione romana, t. j. če se na rimsko prestavi, in „nullum peregrinæ superstitionis vestigium“ kakor bi rekel: le besede so ptuje, drugo nam je vse znano. Lahko je pa misliti, da beseda Alcis kakor tudi Holzi, v pomenu deček ali mladenček, pride od staroslovenske hlak (pl. hlaci) ali hlasi, t. j. cœlebs, ledig (hlačba, cœlibatus). Kdor je navažen slovenskih besed pri ptujcih iskati, se ne bo čudil, če najde hlaci v alcis preminjeno. Na Litavskem je bil pa vitez in polbog Alcis po imenu.

Nebe (Nebo, Nabo) obok nad njimi ali podnebje jim je bilo mogočno božestvo; od tod, so si mislili, izvirajo vsi drugi bogovi, kakor blisk in grom.

Negoda, boginja hudega vremena, nesreče, neprijetnega časa.

Nemisi (Nemisa, Nemiza, Nemisia, Nemizia), bog rodovitnosti, z glave mu prežé štirje žarki, ki vetrove pomenijo, na spodnjem trupu mu leži golob z razprostenima perutnicama, ki pravijo, da vihar pomeni.

Nia, Nya (Niam, Ninva, Nijola) podzemeljska boginja.

Nocena, ponočna boginja.

Novo leto (Nov-rok, Navruc, Nevruč) se je pri sta-

rih Slovanih po leti začelo; od tod še zdaj léto velja tudi za poletje (Sommer).

Oblevačka ali Kupačka je oblivanje ali kópanje pri nekterih slovénstih.

Obr, Obor pomeni: velikan (*gigas*), po Grimmu od Avar, Avarus.

Odin ¹⁾ malik svetlobe na Litavskem.

Oglas, Ohlas, Ozvena, t. j. jék (*Echo*); je bil po njih mislih lézni ali gorski duh.

Pan gospod, Pani gospa, pomenite velikrat bogove solnca in svetlobe.

Perun ²⁾ (od *perû* = *ferio*, *quatio*) v. Baram, Piorun pols. Perkun, Perkunos, Perkunust, Parom, Peraun, Peron, Prono, Prove, Proven. Tako različno so imenovali mnogoteri slovenski narodi svojega nar. višjega boga, ki so si ga mislili v blisku, zato mu je bil Svetovit (*Svetovid*) pridružen.

Bielowski p. 15, H. str. 258 pravi: „Peron sive Pierun vocatus a verbere, ac si diceret: fulminans' tonans eandem, quam apud alias gentes Jupiter, inter Slavos habuit existimationem, et maximus omnium Deastrorum fuisse principio apud illos perhibetur“.

Pikal, Pikolo, Pikuljk, Poklus, Pokollos. Vse te imena so eno, in pridejo od pekel, ki pomenijo podzemeljskega boga.

Pilvit ³⁾ (Pilwit), Plivnik, Plévník, bog rodovitnosti, ki stori, da žito pljenja, tedaj je Plivnik ali Plévník namesti Plénjik. Pilvit (Pluto) je skorej kakor Svetov-Vit sestavljeno.

Pizio ali Kaunis je bil sin boginje Milde (*Lade*).

Podaga, Pohoda, Pogoda (*Dogada*, *Dagoda*) boginja pomladi, jasnega višnjevega neba. Od Pogode (H. 274) pravi Dlugosz: „Habebatur et apud illos pro Deo Temperies, quem sua lingua appellabant Pogoda, quasi bonæ auræ largitor“.

Pohvist, Pogvizd, Posvizt, Negoda (*intemperies*)

1) Odhin, kakor se bere v Šafarik's „*Slavische Alterthümer*“ I. str. 134—139., je bil mogočen kralj in srečen vojščak.

2) Od Peruna in družih bogov se bere več v „*Slov. Bčela*“, číslu 27, tečaj III.

3) Pilvit, morebiti namesti Beli Vit, kakor Beli Bog; bile, vile (t. j. bele) pomeni pri nekterih Slovanih duše umerših in pri nas bilje (*Todtenofficium*).

V Kievu je bil Pohvist v posebno veliki časti, na Pemskem pa pod imenom Nehoda.

Poklus in Pokole kar Pikal.

Pokuč hišni bog.

Poledne, Polednice (Daemon meridianus).

Polel, Lela, Lelum, Lelus v. Lel.

Polkan, Rusovski lesni duh, ki ga je pol človeka pol konja.

Porevit, Borevit bog zime, tudi pohitve (ropa).

Porembog, Potrembog (Potrěb - bog) ki pomaga potrebnim, kakor Višnu pri Indjanih.

Porenuc, Porenut, bog porodnic, ki je imel pet glav. H. str. 130: „Hæc statua quatuor facies repræsentat, quintam pectori insertam habebat, cujus frontem læva, mentum dextra tangebant“ — „Slavi pergebant ad Porenutium, Deum scilicet embryonis et exorabant, ut liberos in utero bene formaret, quam vim ei tribuebant, Slavonice appellatur: Poroniny“. Iz tega se vidi, da so ga od porodnice tako imenovali.

Poritata, Porilada, Poruata, boginja končanja (od poriti, poruti ali porovati).

(Dalje sledi.)

Kratkočasnica.

V nekem kraju je bil učitelj tudi srenjski župan. Enkrat pride v tisti kraj viksi šolski ogleda, gre k županu, in ga vpraša: „Ali ste zadovoljni s svojim učiteljem?“ Župan in učitelj ob enem odgovori: „Z učiteljem sem popolnoma zadovoljen; toda on ni zadovoljen z menoj, ker mu ne morem po volji iztirjati šolskih dolgov“.

Novice.

Iz Djekš. Naj tudi jaz omenim veselega šolskega praznika, ki smo ga obhajali na sv. Alojzija dan. Naš preč. gosp. fajmošter so ta dan peljali otročiče k božji mizi, ter so jih poživil z nebeško jedjo. Otročiči so potem ginjaivo zapeli pesem „Cvetica Marija“. Marsikdo odrasčenih ljudi je imel solzne oči in djal, da on ni bil nikoli tako srečen. Po tem svetem opravilu smo šli v šolo, kjer smo otročičem razlagali njih sedanje srečo in jih vneli, da bi si odslej vedno prizadevali, da bi bili sedaj in pozneje pobožni kristijani in zvesti državljani, ter vneti za Boga, domovino in cesarja. Iz šole gremo veselo popevaje na posestvo Jankotovo, kjer smo otročiče lepo pogostovali in se z njimi radovali. Gotovo ne bodo otroci pozabili tega veselega dneva! — K tej slovesnosti so zraven preč. g. fajmoštra po-